วินิศวานิชคำฉันท์

วินิศวานิชคำฉันท์

หลวงธรรมาภิมณฑ์ แต่ง

แจกในการพระกฐินพระราชทาน

พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นภาณุพงศ์พิริยเดช

ณวัดสัมพันธวงศ์

พระพุทธศักราช ๒๔๗๐

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

อธิบาย

หนังสือคำฉันท์เรื่องต่าง ๆ ที่ได้พบได้อ่านกันอยู่ มักเปนฉันท์โบราณแลแต่งเรื่องชาดกโดยมาก หอพระสมุด ฯ เคยให้พิมพ์ออกไปแล้วหลายเรื่อง หนังสือวินิศวานิชคำฉันท์นี้ ถ้าว่าทางข้างฉันท์ไทย ต้องนับว่าเปนเรื่องอย่างใหม่ ด้วยเอาเนื้อเรื่องลครพูดเมอชันต์ ออฟ เวนิส ของเชกสเปียร์ มาแต่งเปนฉันท์ รองอำมาตย์เอก หลวงธรรมาภิมณฑ์ (ถึก จิตรถึก) แต่งทูลเกล้า ฯ ถวายเมื่อในรัชกาลที่ ๕ เดี๋ยวนี้ตัวผู้แต่งก็ยังมีชีวิตอยู่ กรรมการหอพระสมุด ฯ เห็นว่า หลวงธรรมาภิมณฑ์ก็เปนกวีที่มีชื่ออยู่ในสมัยหนึ่ง สมควรจะพิมพ์ให้ปรากฎแพร่หลาย เพื่อกวีจะได้อ่านแลสอบกับฉันท์เก่า ๆ ว่าสำนวนแปลกเปลี่ยนกันอย่างไร จึงได้อนุญาตให้พิมพ์ไปครั้งแรก เมื่อ พ. ศ. ๒๔๕๙ ปรากฎว่ามีผู้พอใจอยู่ ฉบับที่พิมพ์ครั้งแรกก็หายากอยู่แล้ว จึงอนุญาตให้พิมพ์ในสมุดเล่มนี้เปนครั้งที่ ๒ หวังใจว่าผู้อ่านจะพอใจทั่วกัน.

วินิศวานิชคำฉันท์

หลวงธรรมาภิมณฑ์แต่ง

๑๕

๏ กฤษดาญชลีกรประนต　ทศนัขนมัสการ
แทบบาทชิเนนทวรญาณ　สุวิมุตติเชษฐา
๏ ผู้ตรัสรู้คุณอนุต　ตระวิสุทธิสัมมา
สัมพุทธองคอรหา　ธิมเหสิโนดร
๏ นบอุตตมางควรธรร　มะมหันต์คุณากร
อันองค์บรมชินวร　ธดำรัสสดวกดี
๏ ล้วนเลิศณโลกยวิสัย　ฐูวิสุทธิราษี
เผยโมกข์อมัตยวิถี　ทิพห้องสุขารมณ์
๏ น้อมหมู่มหาคณชิเนา　รสสังวโรดม
ด้วยศีละทิฏฐีกะภิรม　ยะประเสริฐพิเศษสรรพ์
๏ เคารพพระรัตนวรา　คุณสาธุรำพรรณ
ทั้งสามประสิทธิ์สฤษดิสรร　พอเนกอุดมมาน
๏ สรวมสรวงครพวิสุทธิเท　วนุภาพคุโณฬาร
บำบวงวิสิษฐ์สุระสการ　อุปบัติเทพา

๏ ทั่วแมนพิมานพิมลสิท ธิมหิทธิศักดา
ขอสรวงสถานทิพยสา กลภูมิรมย์บาล

๏ เคารพภิวาทนิยน้อม คุณบูรพาจารย์
ก่อเกื้อสกนธบริหาร คุณล้ำสุขุมไข

๏ กรายเกล้าถวายกรบังคม บรมบาทธิเบศร์ไท
จอมภพจุฑาดลมไห ศุริเยศร์สยามินทร์

๏ กรุงเทพมหาวรนคร อมรรัตนโกสินทร์
เกริกเกียรติขจรปรถพิน คุณปกศิราประชา

๏ ร่มรื่นสราญรมยสุข สิริทุกประเทศสา
ทรด้วยพระราชกรุณา คุณพ้นจะรำพรรณ

๏ สรวมสิ่งพิเศษศุภประนอม สิริพร้อมพิบูลย์สรรพ์
ไตรรัตนาทิคุณอัน อดิเรกะจำนอง

๏ สรวมสิ่งเกษมสุขสวัส ดิพิพัฒฒสมพอง
จงมีณข้าบทลออง จะนิพนธ์ประพันธ์ฉันท์

๏ โดยในตำนานวินิศวา นิชสาระรำพรรณ
ด้วยมิตรเสมอกมลสรร พนุเคราะห์ฤร้างแรม

๑ เดิมเชกสเปียประดิฐบท ลครแล้วและชาลส์แลมช์
กลั่นกล่าวสำเนานิคมแนม นิติอย่างนิยายมี

๑ ร่ำปางนิทานบุรุษสอง ชนชาติอิตาลี
เนาในประเทศวินิศศรี ชลเขตรภารา

๑ บัสสานิโอบำญัตินาม กรแจ้งสมัญญา
เนื่องเชื้อณวงศคณนา นุตระกูลมหาศาล

๑ แอนตอนนิโอบุรุษหนึ่ง บริบูรณ์ศฤงคาร
พานิชตระกูลวิบุลการ กิจกอบณค้าขาย

๑ ทั้งสองเสมอกมลรัก ยสมัคสมานหมาย
เปนอรรคุดมขียสหาย บมิห่างมิหันเหิน

๑ แม้ใครและใครผิวประสงค์ ธุระไรบแรมเมิน
รับภารผดุงกิจเจริญ ก็สฤทธิ์ประสงค์สม

๑ สองนายขหน่ายหทัยกัน กลนี้ก็นานนม
ทุกข์สุขสโมสรภิรม ยะบร้างระคางเคือง

๑ บัสสานิโอจิตรชนิด บมิคิดจะแปลนเปลือง
ฟูมฟายและจ่ายธนะก็เนือง นิจอยู่บรู้ออม

๏ ขาดขัดก็เคยมิตรสิเน หก็ช่วยพยุงยอม
ยิ้มใช้เฉลี่ยธนะถนอม คุณอเนกนาน

๏ ภายหลังและเพื่อนธุระจรน ตก็ยลยุพาพาล
เศรษฐีธิดาดรุณมาลย์ กลพิศก็พิสมัย

๏ เนาเขละมอนตำบลแต่ วินิศกรุงบแกลนไกล
นามนางนิยมยุพดไนย วรนุชป่อเทีย

๏ บิดาและมารดรพฤ ชีวสองก็สูญเสีย
นางนั้นก็ครองคฤหเจีย รพิทักษ์ธนานันต์

๏ สมบัติดิสมบุรณพัส ดุดิเรกครามครัน
มั่งคั่งสุโภคยะมหัน ตะพิพัฒนเนื่องนอง

๏ บัสสานิโอทฤษฎี นุชพักตรลำยอง
สบตาก็เตือนกมลปอง ปฏิพัทธ์ยุพาพงศ์

๏ แอบเอื้อนกระแอมกลแสดง กิติศัพทโดยจง
นางนั้นเสนาะสรอนง คก็เหลือบชำเลืองแล

๏ เนตรนางก็ต้องบรษไน ยนะดุกระฎากแด

ปลื้มปลาบมโนนุชก็แปร มุขม่อยชม้อยเมียง

๏ ต่างคนก็ต่างกมลมิ่ง พิศวาสภิรมย์เรียง
อาลัยตระลึงประวัติเพียง ประดิพัทธแก่กัน

๏ ปางสองคนองมนะกำหนัด อุระกริ่มเกษมสันต์
เกื้อกามตระอรกระอุนิรันต์ รสรักบเว้นวาง

๏ ยัสสานิโอนิจคนึง นุชจินตนานาง
เช้าค่ำก็รำกมลหมาง บมิว่างระหว่างทวิ

๏ จักสู่สโมสรสมร มิตรโดยประเพณี
ทุนรอนก็หย่อนธนะและมิ ก็บเพียงบพอการ

๏ เพราะก่อนสิเคยมหะธโน คมมากมหาศาล
จับจ่ายจะใช้นฤประมาณ บมิยั้งประหยัดตน

๏ คราวต้องประสงคกิจมิ ธุระแท้ก็ถึงจน
ทรัพย์น้อยก็ถอยผลจะยล นิก็ยิ่งจะยากไฉน

๏ อึดอัดกระอุอุระตระหนัก ก็ประดักประเดิดใจ
ตนทอดก็กอดอุระพิไร กรพาดนลาตตรอง

๏ ลุกนั่งละลังนิทรละล้า ก็พะว้าพะวังหมอง

กอดเข่าซะเซานยนะสอง ก็ระริบกระปริบปรอย

◎ ยิ่งคิดก็ยิ่งทุมะนะอา　　ดุระเล่หลาญลอย
ผื่นทุกข์ถวิลมนัสถอย　　จิตรนึกคนึงยล

◎ หวนถึงสหายชนมร่วม　　สุขทุกข์ณเดิมดล
อนึ่งเพื่อนก็พออุดมธน　　ผิวคงจะสมปอง

◎ ตรึกกริ่มกระหยิ่มถมลจิน ตนะแสนจะสมพอง
พลางจากสถานจรจำนอง　　ทุระคมนะมรรคา

◎ ถั่นถึงสำนักษ์ยสหาย　　พิศเพื่อนสิเนหา
นั่งพลางและทางพจนปรา　　รภโดยณไมตรี

◎ แอนตอนนิโอทศนมิตร　　มลพักตรเผือดศรี
จึงเอื้อนสุสุนทรวะจี　　อนุสนธิปราไส

◎ อ้าดูระท่านษ์ยสิเน　　หสหายเสมอใจ
เนิ่นแล้วณเราบจรไป　　ธุระสนทนานาน

◎ เออเพื่อนก็วัฒนเจริญ　　สุขทุกข์เกษมสานต์
โรคภัยพิยากพิยัติการ　　ผิวฤๅสบายกาย

◎ เป็นไรณพักตรพิศเผือด　　ดุจเดือดฤดีดาย

ฤๅว่าพยาธิบสบาย　　ผิวเบียนสกนธิผลาญ

๏ เพรงเราสิเคยทัศนะกัน กลนั้นก็ชื่นบาน
ปราไสสำรวลสุรสำราญ จิตรแสนจะสาทร
๏ คายนี้ไฉนขึ้ยสหาย พิศผิดสโมสร
ฉันใดแสดงวจนกร ธุระโดยคดีมี
๏ ขัสสานิโอสรสดับ มิตรภาวะยินดี
ไต่ถามแถลงยุบลมี มธุรสภิปรายเปรย
๏ จึ่งเอื้อนวรารสนิพนธ์ ดุระเพื่อนสหายเอ๋ย
โรคไภยพยาธิก็เสบย ขมิเขี่ยดมิเขี่ยนตน
๏ แต่ตูระทมมนัสตรอม อุระกรมทุเรศรน
เหตุนี้ยควรกิจนิพนธ์ ก็จะจำขจายแจง
๏ อ้าอ้าสหายกิจอะไร ธุระใดบควรแหนง
เชิญเผยเฉลยกิจแสดง ขณะนี้ฤควรอำ
๏ ขัสสานิโอยุบลพึ่ง พจนาดถ์สนองคำ
ตอบตามคดีกมลดำ ริหเพื่อบ่ระสงค์ตน
๏ อ้าขอบมโนมนัสด้วย อนุญานิยมยล
เหตุเราจะร่วมนุชวิมล ฆมรสู่พฐูครอง

๏ เศรษฐีธิดาดรุณพริ้ม　ปติพัทธ์ภิเยกสอง
แต่เราสิขัดธนะก็ตรอง　กิจตรอมฤดีดาล

๏ มุ่งมานิหวังกมลภา　ระณทรัพย์ประกอบการ
สามพันตำลึงรชฏะวาน　มิตรช่วยอำนวยหนุน

๏ แม้เสร็จสโมสรประสง　คจะส่งยเสื่อมสูญ
ท่านจงจำนงคุณนุกูล　อนุเคราะหโดยหวัง

๏ แอนตอนนิโอสุตะคดี　มิตรแจ้งแสดงดัง
นั้นแน่ตระหนักยุบลพึ่ง　สิก็กล่าวคดีพลาง

๏ อ้ออ้อฉนั้นฤนะสหาย　ขมิควรระคางหมาง
ท่านคงจะสมกมลวาง　ธุระเราจะรับภาร

๏ ใจเพื่อนสิเปนชนนุเคราะห์　มิตรญาติเจือจาน
แม้ใครจะมีธุระประการ　กิจใดบดูดาย

๏ คราวนั้นพเอิญสมยจวบ　ธนะขัดนิมากมาย
กำปั่นก็ไปนิวตะขาย　จรค้าบมาดล

๏ หากถึงกระนั้นก็บสลัด　มิตรพึ่งก็ขวายขวน

เราคงจะช่วยพวะพวน　ธุระกว่าจะเสร็จการ

๏ บัสสานิโอขณะสดับ ธุระเพื่อนจะเปนภาร
เปรมปรีดิ์ทวีมนะสราญ จิตรสมเกษมใจ ฯะ

๑๖ ๏ แอนตอนนิโอปราไส เสร็จแล้วทันใด
ก็รีบจรลขวนหา

๏ มีชายแก่หนึ่งคือตา ไชล็อกนามปรา
กฏในวินิศธานี

๏ เปนคนชาติยิวไป่มี เผื่อแผ่อารี
แก่ใครแลใครจนคน

๏ เพื่อนบ้านร้านถิ่นแถวถนน ใกล้ไกลทุกตน
ชวนกันเกลียดชังทั้งผอง

๏ แกตระหนี่เหนียวเงินทอง ทรัพย์สินสิ่งของ
คิดซ่อนคิดเก็บเกียจกัน

๏ กู้เงินกู้ทรัพย์นับวัน ดอกเบี้ยกรมธรรม์
คอยถามคอยทวงห่วงหา

๏ คิดเกินพิกัดอัตรา เรียกแรงหนักหนา
ไป่ทิ้งให้ว่างค้างเดือน

◎ เจ้าหนี้ทั้งหลายไม่เหมือน แกคอยตักเตือน
ผู้คนจึ่งเกลียดเสียดสี

◎ แอนตอนนี้โออารี่ ชาวชนยินดี
ก็รักก็ใคร่ไปมา

◎ เช่นแอนตอนนี้โอตา ไซล็อกซรา
รังเกียจรังกลจนตาย

◎ เพราะเปนผู้ใจง่ายดาย ใช้ทรัพย์ฟูมฟาย
ใครกู้ไม่คิดดอกดวง

◎ เปนที่ชนชอบทั้งปวง เพื่อนไม่แหนหวง
เพื่อความเอ็นดูแก่กัน

◎ แอนตอนนี้โอคนสรร เสริญชอบชวนกัน
ไปกู้ไปยืมใช้ชุม

◎ ต้นเงินดอกเบี้ยเก็บกุม ไม่เรียกแรงรุม
ย่อมหย่อนประหยัดอัตรา

◎ ติเตียนไซล็อกหนักหนา คราวนั้นเวลา

แอนตอนนี้โอขัดสน

◎ จำใจไปโดยร้อนรน ทันใดก็ดล
สำนักไซล็อกด้วยพลัน

◎ คำนับจับมือสั่นกัน ตามธรรมเนียมบรร
ดาเพศประเทศนับถือ

◎ ปราไสสนทนาหารือ โดยเยี่ยงอย่างคือ
เพื่อนบ้านสนิทชิดเรียง

◎ แอนตอนนิโออายเอียง เอื้อนอรรถเลี่ยบเคียง
อ้อนวอนไซล็อกออกความ

◎ ทางจริงทางเล่นเลี่ยมลาม วิงวอนงอนงาม
ทุกคำทุกข้อพอพึ่ง

◎ จำอดจำเอื้อนอรรถหวัง บอกบกำบัง
ยุบลเหตุเจตนา

◎ ขอท่านไซล็อกจงปรา นีเราสักครา
สงเคราะห์ให้สมสิ่งคนึง

◎ หวังมายืมทรัพย์ท่านถึง สามพันตำลึง
ดอกเบี้ยจะเสียส่งพลัน

๏ เราไม่ให้เนิ่นเกินวัน โดยคำเราสัญ

ญาไว้จึงได้เมตตา

๏ ใช่ล็อกได้ฟังวาจา สำเนียกจินตนา

คนึงคนเล่ห์กล

๏ แอนตอนนิโอใช่คน ยากแคลนขัดสน

คราวนี้ตกอับทรัพย์สิน

๏ แต่ก่อนเคยค่อนติฉิน ยกโทษขึ้นนิน

ทาเราทุกสิ่งนานา

๏ ทีนี้เราจักมายา ให้สมปราถนา

ก็ทำปราไสใจดี

๏ กล่าวแกล้งแต่งคำทำที เหมือนมีปรานี

แอนตอนนิโอหนักหนา

๏ เราจักสงเคราะห์โดยปรา รถท่านปราถนา

ฤๅห่อนให้ร้อนรำคาญ

๏ ดอกปลายไม่หวังต้องการ ขอแต่ปฏิญาณ

หนังสือสำคัญสัญญา

๏ ต้องมีไว้ตามธรรมดา พอกันนินทา
แก่คนทั้งหลายภายหลัง

๏ แอนตอนนิโอได้ฟัง ไชล็อกว่าดัง
นั้นแล้วก็ยอมสัญญา

๏ ใจความตามแต่เจตนา ล้วนเล่ห์มายา
เหมือนคำพูดเล่นเช่นกัน

๏ แม้ถึงกำหนดเดือนวัน ทรัพย์ถ้วนสามพัน
ตำลึงไม่ให้โดยจง

๏ ยอมให้เชือดเนื้อเถือลง แปดตำลึงคง
คิดค่าคแนนแทนทรัพย์

๏ ครั้นแล้วตาไชล็อกนับ เงินให้เสร็จสรรพ
จึงทำสัญญาโดยไว

๏ แอนตอนนิโอดีใจ ได้ทรัพย์แล้วไป
ให้แก่สหายฤๅนาน ฯะ

๒๘ ๏ บัสสานิโอ ได้ทรัพย์สโม สรรีบจัดการ
วิวาหมงคล พวกพลบริพาร รถม้าอาหาร
เครื่องตกแต่งตน

๏ เสื้อไหมหมวกทอง กางเกงลำยอง เข็มขัดรัดสกนธ์
เพ็ชรพลอยพรายพริ้ม ทับทิมโกมล มรกฏสดสน
สร้อยสายนาฬิกา
๏ บัสสานิโอ ได้ครัดเตียโน หนึ่งทนายพา
เป่นพวกหนุ่มเดิน เชื้อเชิญกันมา ได้ฤกษ์เบิกพา
พรรคเพื่อนเตือนจร
๏ จากกรุงวินิศ ตรงไปสู่ทิศ ตำบลเบลมอน
จึงหาที่พัก สำนักเนานอน เริงร่าสาทร
สุขเกษมเปรมใจ
๏ ชนชาวบ้านนั้น ไม่คิดเดียดฉัน ด้วยกิจกลไฉน
พูดจาพากัน เหมาะมั่นเข้าใจ ไม่คิดสงไสย
สรรเสริญพาที
๏ บัสสานิโอ มีทรัพย์มากโข เป่นอรรคเศรษฐี
เชื้อพงศ์ประยูร ตระกูลผู้ดี เทือกแถวแนวมี
มั่งคั่งโภไคย
๏ ครั้นแล้วมิช้า จึงแต่งพฤฒา ผู้เฒ่าเข้าไป
ขอนางปอเทีย เยียยอมพร้อมใจ นางนั้นรักใคร่
นัดมงคลการ ฯะ

๑๑ ◎ บัสสานิโอสดับ　　สรศัพท์สิเน่ห์สาร
ดังได้พิมานปาน　　ทิพรสภิรมย์ชม

◎ แสนสาทราไลย　　นุชในมโนรมย์
คำนิ่งคเนชม　　อรเชื่อยเบื่อวัน

◎ ทราบสิ้นรหัสอัต　　ถสนัดเสน่ห์สรรพ์
จินดาฤดีพลั้น　　จะแสดงคดีตน

◎ พรรเอิญสมัยวัน　　จรจวบสดวกดล
ยลนางพอว่างคน　　บมิผู้จะอยู่เคียง

◎ ทันใดก็ดุ่มด้อม　　และคะค้อมคำนับเมียง
สาวสบกระซิกเสียง　　ก็ป่ราไสกระซี้สรวล

◎ บัสสานิโอแสร้ง　　กลโศกบยิ้มยวน
ไขสารสนองนวล　　สุจริตฤดีดล

◎ ใดอายจะบิดอาย　　ผิวอำสมรมล
ทินนั้นจะข้องคน　　ครหาฤเหือดหาย

◎ แม้ไม่แสดงสัต　　ยก็เล่หอวยถวาย

เขาคงจะท้วงทาย　　ดุจเรานิหลอกลวง

๏ คิดแล้วแถลงคำ   ขมิอำคติดวง
ใจจริงยุบลปวง   สุจริตภิรมย์วอน
๏ อ้าดูระทรามบัง   อรมิตรสายสมร
เจียนใจจะขาดรอน   ผิวอายก็อายครัน
๏ แดเดียวกระเดี่ยวเด็ด   นฤเท็จประทุษฐ์ฉัน
ใดเลยเฉลยสรร   พประถมพาที
๏ เรียมจักผจงจิตร   สุจริตณไมตรี
แม้แม่จะปรานี   อนุเคราะหครองใจ
๏ ควรอ้ำคติอำ   ผิวจำคติใด
อ้าแม่ฤควรไข   อนุสนธิสัจจา
๏ อนึ่งในมโนอัต   ตมะขัดก็แสนสา
หัสจนกมลปรา   รภรักฤอำพราง
๏ มิแต่ตระกูลพูล   พละทรัพย์ขัดขวาง
ผ่าฝากชีวาวาง   นุชเดียวผดุงเทียม
๏ เชิญโฉมเฉลาลัก   ษณเกือกรุณเรียม
กิจนี้แขนงเหนียม   นฤหน่ายขนางใจ

๏ ปอเทิ่ยสดับถ้อย	มฤฐแถลงไข
ปรานีสิเน่ห์ใน	ยประโลมกำลูนถวิล
๏ สงสารประสานสง	เคราะหโดยนิยมยิน
ดีด้วยภิรมย์จิน	ตนะแน่ฤแหนงความ
๏ ยลแท้ฤไทยสัตย์	สุจริตเจริญงาม
ควรคู่พฐตาม	บริรักษ์ภิรมย์ครอง
๏ พลางยิ้มสยายพจน์	มธุรสสนองสอง
สัจจานุสัจจอง	สุจริตเจริญรมย์
๏ ขอบจิตรผจงตรง	ศุภพงศ์สูงสม
ตนถ่อมถนอมชม	กิริยาสุพาที
๏ ควรปองสนองแทน	คุณสัจจไมตรี
สมบัติพิบูลย์มี	สิริทรัพยโภไคย
๏ ตนตูประกาสิต	สุจริตมโนใน
สิ่งสรรพใดใด	สฤษดิ์ถ้วนสถานเนา
๏ แม้ท่านประสงค์จง	จิตรโดยสดวกเดา
ตัวเราจะมอบเรา	ผิวเราบห่วงหวง

๏ นายเดียวคนูมา | ธนะหาอนาถทรวง
อย่าดาลกระมลดวง | ธุระร้อนทุรนราย
๏ เพลินพลางสนองสุน | ทรไนยนาชาย
ชำลักชำเลืองอาย | ก็ชม้อยชเมียงทิ
๏ จึ่งถอดประวิตรวง | นพคุณจรูญศิริ
จากอังคุลีปริ | ดิฤดี่ประดลปอง
๏ เปนเครื่องสำเหนียกใน | หฤไทยพธูจอง
ยิ้มโอยฐลำยอง | ก็ยะยับยะยวนยล
๏ ขัสสานิโอรับ | สุประวิตรประวัติมน
กามาพิราคล | ก็ทวิถวิลใจ
๏ เพิ่มรักภิรมย์พูล | ประดิพัทธ์กำหนัดใน
แน่งนางตระอรไข | พจนาดถสาทร
๏ สองสบสิเน่ห์บัน | สจกันนิรันดร
กำหนดสยุมพร | ศุภวารมงคล ฯะ

๑๖ ขัตตรัตเตียโนจรดล | โดยนายตนยล
เนริส์สครุณนาริ

◎ สาวใช้ปอเทียสวยศรี รูปร่างนางดี
สำอางสอาดผาดตา

◎ ต่างตนต่างยลไปมา เกิดก่อเสนหา
ละห้อยละเหี่ยเคลียกัน

◎ ร่วมเพื่อนร่วมพูดพัวพัน จงใจใฝ่ฝัน
ประสงค์ประสานฤดี

◎ ยินยอมพร้อมใจไมตรี กำหนดดีถี
วิวาหฤกษ์โดยดล

◎ ร่วมหวังร่วมวารมงคล กับนายแห่งตน
เปนการตกลงตรงกัน

◎ สองนายสองนางต่างบรร เทิงใจจำนรร
จาพร้องคดีซี้สรวล

◎ เริงรื่นชื่นแช่มชมชวน เปรมปรีดิ์ยียวน
อารมณ์กระสันหรรยา

◎ ครานั้นสองนายสองนา รีรอเวลา
มงคลกิจแห่งกัน

๑ บัสสานิโอในวัน　　เดียวนั้นโดยพลัน
พอรับหนังสือจดหมาย

๑ แอนตอนนิโอสหาย　　บอกข่าวเรื่องราย
กำปั่นไปค้าคลาสูญ

๑ พยุใหญ่ซัดพัดพูล　　คลื่นซ้ำน้ำหนุน
ก็แตกในกลางคงคา

๑ อนึ่งเล่าหนังสือสัญญา　　ใช้เงินให้ตา
ไชล็อกก็เกินกำหนด

๑ ทั้นเนื้อเราคงหมด　　ชีวงค์ปลงปลด
เหมือนคำที่ทำสัญญา

๑ อ่านสารทราบแล้วบัสสา　　นิโอพักตรา
ก็เศร้าสลดทันที

๑ ส่วนโฉมปอเทียทฤษฎี　　พักตร์ผ่องเผือดศรี
ก็ถามยุบลทันใด

๑ เธอเหตุนี้นายเปนไฉน　　ทุกข์คลกลใด
มาเบียนพิบากฤๅเสบย

๏ ฤๅคนึงถึงถิ่นที่เคย ลืมลามาเลย
กำหนดนิราสเรือนรมย์

๏ กล่าวพลางยิ้มพลางค้อนคม เนตรน้องสองสม
สองสายประสบสยศรี

๏ บัสสานิโอจึ่งมี คำตอบคดี
แสดงแต่ต้นจนปลาย

๏ ปอเทียทราบสารบรรยาย ยิ้มเยื้อนแย้มพราย
พลางปลอบแลตอบวาจา

๏ อ้าท่านเหตุนั้นอย่าอา ดูรเรารับภา
ระโดยนิยมสมใจ

๏ บัสสานิโอยินใน คำนางปราไส
ก็สร่างระทดโทรมทรวง

๏ ผ่อนทุกข์ปลุกปลื้มแดดวง ยิ้มแย้มยวนยวง
บรรเทิงภิรมย์สมพอง

๏ คายนั้นถึงวันเศกสอง วิวาห์โดยปอง
มงคลฤกษ์รมยา

๏ พร้อมญาติพร้อมวงศ์พงศา ผู้คนคณนา
อเนกอนันต์เนืองนอง

๏ หนุ่มสาวเถ้าแก่ก่ายกอง หญิงชายรายรอง
ทั้งเด็กผู้ใหญ่อึงอล

๏ เปนการสยุมพรมงคล ตึกหอห้องบน
ก็แต่งไว้ขบครบครัน

๏ เตียงตู้เครื่องตั้งฉากกัน ม่านมุ้งหมอนบรร
จฐูรณ์ที่นอนรจนา

๏ เครื่องแป้งน้ำมันคันธา มาไลยมาลา
ก็ห้อยก็หอมหื่นหวน

๏ กุหลาบตระหลบอบอวล จวนเวลาจวน
ตระวันจรัลรอนไศล

๏ เถ้าแก่นำนางครรไล สู่หอห้องใน
ก็มอบอำนวยอวยพร ฯะ

๑๒ ๏ ศุภฤกษ์ปรมา สิริอายุบวร
จตุพิธชยพร ฉวิมางสวรา

๏ นฤทุกข์นฤโศก　　นฤโรคจรคลา
สุขเสพยสถา　　พรพูลธนะผล
๏ สมะโภคะสโม　　สรมงคลดล
อุตมางควิมล　　พิริยยิ่งชนมา
๏ วรสิ่งจะประสงค์　　สฤษดิ์จงมนสา
สิริพัฒนภา　　รภิโยตมพร ฯะ

๑๑ ๏ บัสสานิโอครัน　　สุริยันนิราสจร
เลี้ยวลับยุคันธร　　ศศิแจ่มโพยมมาลย์
๏ แนบนุชสนิทชม　　อภิรมย์ตระกองกาน
ดาดวงสุดาปาน　　รสทิพย์ประเทืองทรวง
๏ เชยชื่นกระหื่นหน　　สุวคนธเพ็ญพวง
โคมดาดพิดานดวง　　ก็กระจ่างกระจกสี
๏ ขาวเหลืองและขาบแสง　　นิลรัตนโรจี
สอดสายประกายมี　　ชวลิตลออตา
๏ แพร้วพร่างสว่างสี　　อคนิประดับดา
มารุตกระพือพา　　ก็ระเรื่อยฉะเฉื่อยเย็น

๏ กามาสโมสร รสอรฤดีเปน
สุขสองเกษมเอน ดุระสองเกษมศรี

๏ ร่วมฤกษร่วมมง คลจงสวัสดิ
เชยชมภิรมย์มี มนะโดยดรุณรมย์

๏ เสร็จสมภิเษกสอง ก็ตระกองตระการชม
มาลีละเวงลม ก็ซำลักลอองขจาย

๏ บัสสานิไอเอื้อน สุรโดยอุบายชาย
นางแอบประเอียงอาย นยะเนตรชม้อยมัน

๏ ปลอยโลมตระโบมจุม พิตะพักตรปรางพรรณ
ยิ้มยวนกระสรวลสันต์ ก็กระสับกระส่ายสม

๏ อาลิงคกรกุม ยุคพุ่มประทุมชม
นารีบุรุษรม ยพิไรพิรากวน

๏ ขวยเขินระคายคม ผิวชมณชายชวน
ชื้นชอบกระบวนนวล กลนิก็แหนงที

๏ เชิงชวนฉลาดลอง ฉละบองละเบงมี
มายาและนารี ผิก็รู้ระหัสชม

๏ ดุจดวงผกาเก สรพึ่งจะพานลม
คราเดียวผเดิมดม รสแรกฤรู้วาย
๏ สองสมถนัดเชิง ก็ละเลิงละลืมกาย
ลานแลดลิ่งลาย นยนาก็พร่าพรอย
๏ ดาราระริบรอน ศศิธรละเลื่อนลอย
น้ำค้างประปรายปรอย ก็สยดสยองไพร
๏ ต่างแนบสิเน่ห์บรรจ์ ฐรร่วมฤดีใน
หอห้องพิไลยไพ จิตรแสนเกษมครัน
๏ จวบจวนอรุณโณ ทยเยี่ยมศิขรขัณฑ์
ไก่กาสกุณสรร พะสเพรียกสพรึบเสียง
๏ เด่นดวงทิพาเยี่ยม จรเหลี่ยมสุเมรุเมียง
ไขวรรณสว่างเวียง ภพแผ้วทิฆัมพร ฯะ

๒๘ ๏ ครั้นสายสุริย์ศรี ทั้งสองจรลี จากที่บรรจฐูรณ์
สู่ห้องชลสินธุ์ รินรินเกสร โอ่อายซาบอร
อบอวลสุวคนธ์

๏ เข้าที่สำอาง แต่งตัวโสภางค์ ผัดพักตร์นฤมล
ภุญช์โภชน์โอชอิ่ม สำราญขัดคล นั่งเรียงเคียงสน
ทนาปราไส

๏ ที่นั้นบัสสา นิโอจึงปรา รภเหตุทันใด
แอนตอนนิโอ ผู้เพื่อนพิสมัย ลำบากยากใจ
ทุกข์ร้อนรุมรน

๏ ขัดเคียวบนาน ปอเทียเยาวมาลล์ นับทรัพย์สับสน
สามพันตำลึง ถ้วนแล้วขัดคล ยิ้มพลางย่างยล
มอบให้สองนาย

๏ บัสสานิโอ กับครัตเตียโน ได้ทรัพย์สมหมาย
จะจากเบลมอน จำจรคลาศคลาย ชวนกันผันผาย
จากห้องคฤหา ฯะ

๑๖ ฝ่ายนายครัตเตียโนอา ไลยด้วยกานดา
พึ่งร่วมภิรมย์ฤๅนาน

๏ พิโยคโศกเศร้าสงสาร รันทรวงลวงลาน
ละห้อยทุกขาดูรแด

๏ สองจักษุโทรมสินธุ์กระแส ปริ่มปรางแปรแล
ประเล่ห์พิรุณโรยโปรย

๏ ซ้อนชมหญ้าเชยโชย จำชื่นแดโดย
ดูดุจจะเด็ดใจจร

๏ ปลอยโฉมโลมลาสั่งสมร กังวลวิงวอน
วังเวงเสน่ห์ในกัน

๏ เหลือบเนตรแลนางพ่างบรร ไลยดิ้นแดยัน
ระทวยระทดทันใด

๏ จำใจแขงใจเอาใจ ฝากใจอาไลย
อนาถสวาทหวาดทรวง

๏ ขื่นโอยฐเอื้อนคำข่มดวง เนตรกลั้นกลืนตวง
อุราสอื้นฝืนคิด

๏ จึ่งขอแหวนน้อยเยาวมิตร นงนุชเนรีสส์
ก็ถอดผจงส่งพลัน

๏ ได้แหวนแทนนางสร่างขัน เหาทุกข์ในทัน
ใดแล้วก็ลาคลาจร ฯะ

๒๙ สองนายจรดล ออกจากตำบล ถิ่นบ้านเบลมอน
ลุยังแดนดล วินิศนคร รีบเร่งบทจร
ไปโดยเร็วพลัน

๏ รู้ความทันใด ว่าไชล็อกไป ฟ้องความตามสัญ
ญาของแอนตอน นิโอปฏิคัณห์ เพราะหนังสือสัญ
ญาทำไว้มี

๏ คายนั้นบัสสา นิโอวอนตา ไชล็อกด้วยดี
ให้เงินสามพัน ตำลึงทันที ดอกเบี้ยที่มี
ตามแต่เจตนา

๏ ไชล็อกได้ฟั่ง แกไม่อินัง เพราะความพยา
บาทด้วยแอนตอน นิโอหนักหนา เอาแต่สัญญา
ของแกฝ่ายเดียว

๏ ส่วนบัสสา นิโอพึงตา ไชล็อกแสนเสียว
จะคิดอันใด จนใจจริงเจียว โอ้จักแลเหลียว
พักตร์พึ่งใครใด

๏ ทั้งดวงทินกร ก็เย็นรอนรอน เรี่ยฟ้าแฝงไศล
ฝูงนกหกเหิน นำฝูงมุ่งไพร พร้อมเพื่อนพิสมัย
แนบนอนรังพนา

๏ โอ้อกเอ๋ยเรา แต่จากเย่าเยา วมิตรขนิษฐา
หวังสุขด้วยเพื่อน เยี่ยมเยือนสนทนา เปนเพรงเวรา
เพื่อนต้องจองจำ

๏ ยิ่งคิดยิ่งกลุ้ม อุราร้อนรุ่ม หน้าเหี้ยมเกรียมดำ
ไป่มีความสุข ทนทุกข์กรากกรำ คิดพลางสู่สำ
นักตรองตรอมใจ ฯะ

๑๖ ดาวเดือนเคลื่อนกลับลับไศล แสงทองผ่องใส
สางสางสว่างเวหน

๏ โกกิลไก่การ่ำรน ร้องเร่งสุริยน
อย่างเตือนอุไทยไขสี

๏ ดินฟ้าอากาศนที เถื่อนถ้ำคีรี
จำรัสแจรงแสงสูรย์

๏ ชุมชาวชนชาติเพ็ญพูล กอยกินกุล
ในการแห่งตนขวนขวาย

๏ วันนั้นผู้คนทั้งหลาย กระฉ่อนหญิงชาย
ชาวเมืองวินิศอื้ออึง

๏ ต่างคนต่างคิดคำนึง เล่าชื่อฦๅถึง
เรื่องความแอนตอนนิโอ

๏ กับตาไชล็อกเฉโก เปนคนโมโห
เห็นแต่จะได้ผ่ายพาล

๏ ขณะนั้นเจ้าเมืองกรมการ ออกนั่งยังศาล
กลางเมืองวินิศนคร

๏ ผู้คุมคุมตัวแอนตอน นิโอยทจร
มาสู่ยังศาลทันที

๏ หญิงชายหลายหลากมากมี มาฟังคดี
แอนตอนนิโออึงอล

๏ ขัสสานิโอจินต์จน ใจหวังจรดล
มาวอนตระลาการพลัน

◎ จึ่งถือห่อทรัพย์สามพัน ตำลึงเร่งครร
ไลไปยังศาลฤานาน

◎ ขณะเมื่อท่านตระลาการ คู่ความพยาน
ได้มาประชุมพร้อมกัน

◎ มีชายหนุ่มน้อยหนึ่งนั้น หน้าตาคมสัน
ไปสู่ที่ชำระความ

◎ ท่าทางอย่างไม่เกรงขาม แล้วจึ่งแจ้งนาม
ตัวเราชื่อบัลทะสา

◎ อาจารย์เราใช้เรามา แทนท่านโรคา
กำเริบไม่รู้วันคลาย

◎ ด้วยอาจารย์เราเปนทนาย ความมีจดหมาย
ให้เราว่าความแทนตัว

◎ ตระลาการครั้นฟังยิ้มหัว ลูกความตามพัว
พากันพินิจพิศวง

◎ ดูชายหนุ่มน้อยโอ่องค์ รูปโฉมโนมทรง
สัณฐานนั้นปานสัตรี

๏ เอวบางร่างกลมสมศรี อ้อนแอ้นท่วงที
ฉลาดชแล่มแย้มพราย

๏ พูดจาตาหูคมคาย ยังเด็กเดียวดาย
พึ่งรุ่นตะกอพอตา

๏ เป่นไฉนทนายใช้มา ว่าความรายหา
แต่ล้วนข้อขำสำคัญ

๏ ปวงคนทั้งมวญสรวลสันต์ ต่างสกิดกัน
ก็ชวนมาดูบัลทะสา

๏ เจ้าเมืองวินิศเสาวนา ในใจจินดา
แลดูแล้วนิ่งกริ่งตรอง

๏ ทนายความใหญ่ฝ่ายปอง ให้หนุ่มน้อยรอง
มาพึ่งความต่างอย่างกัน

๏ คิดตรองมองเหตุเสร็จสรรพ์ จึ่งยอมให้บัล
ทะสาว่าความตามคดี

๏ คาบนั้นบัลทะสาเชิงปรี ชาเชี่ยวชาญคดี
ก็ดูท่าเลเล่ห์กล

๏ เรียกหนังสือสัญญายล	เห็นแยบยุบล
ก็กล่าวคดีทันใด

๏ หนังสือสัญญาตาไช	ล็อกทำถูกใน
ธรรมเนียมกำหนดกฎหมาย

๏ ทีนั้นยัลทะสาทนาย	ถามเทียบเปรียบปราย
ในข้อคดีโดยดี

๏ แอนตอนนิโอไปมี	เงินใช้เขาที
เดียวฤาว่าเป่นเช่นไฉน

๏ ยัสสานิโอทันใด	นั้นร้องบอกไป
ว่าเงินเราพามามี

๏ ขอให้รับเถิดโดยดี	เงินเรามากมี
จะให้บ่ให้ร้อนใจ

๏ ยัลทะสาฟังคำถามไช	ล็อกแสร้งสาไถย
มายาไม่รับทรัพย์สิน

๏ อึดออดอึดเอือนเบือนผิน	บ่ได้ยลยิน
จึ่งเยือนยุบลวาจา

๏ เงินให้ไข้อาจรับมา　เพราะเกินเวลา
กำหนดประมาณนานวัน
๏ เราต้องการขอตามสัญ　ญาเดิมต่อกัน
เชื่อดเนอหนักแปดตำลึง
๏ บัสสานิโอพึ่งพึ่ง　เสียวหวาดหวั่นจึง
ไปว่าไปวอนบัลทะสา
๏ ขอท่านจงได้ช่วยปรา　นี่เราหน่อยรา
คิดแก้กฎหมายถ่ายถอน
๏ แต่พออย่าให้แอนตอน　นิโอม้วยมรณ์
แลพ้นจากความอันตราย
๏ บัลทะสาจึ่งว่ากฎหมาย　ตั้งไข้กลับกลาย
เปนหลักเปนฐานมั่นใน
๏ จักคิดแปรผันฉันใด　แม้แปรแก้ไข
เช่นนี้ไม่ควรแปลงปลอม
๏ แอนตอนนิโอเดิมดอม　ทำสัญญายอม
ให้เขาเชือดเนื้อโดยตรง

◎ บัดนี้เสียสัญญาลง ดังนั้นก็คง
ให้เขาทำตามสัญญา

◎ แล้วบัลทะสาหันมา ถามไซล็อกตา
แกจะเชือดเนื้อเขาไป

◎ หมอรักษาแผลแก้ไข มีแล้วฤๅไร
จะได้คอยรักษาเขา

◎ ไซล็อกว่าสัญญาเรา หมอรักษาเขา
ไม่มีจะหามาไย

◎ บัลทะสาจึงถามซ้ำไป ตาเต็งตาไซ
ล็อกหามาเสร็จแล้วฤๅ

◎ ไซล็อกรับว่าเอออือ เราหามาถือ
เตรียมแล้วสำเร็จเสร็จมา

◎ กระนั้นเชือดอย่ารอรา ตามในสัญญา
ไซล็อกได้ทีดีใจ

◎ ถือเต็งถือมีดมุ่งไป ยิ้มพลางย่างไว
วิ่งแร่จะแล่แรรอน

๏ เจ้าเมืองกรมการราษฎร สงสารแอนตอน
นิโอด้วยจิตรปรานี

๏ บัลทะสาห้ามฮ้าช้าที่ ไซล็อกกระลี
ก็ยั้งจังงังงงฉงน

๏ บัลทะสาว่าไปบัดดล ดูจงชอบกล
ต้องตามสัญญาโดยดี

๏ หนักเขาอย่างไรอย่ามี เชือดเพียงพอดี
จำเพาะแปดตำลึงครบ

๏ เดิมเขาสัญญาปรารภ ให้เนื้อแทนทบ
แลเลือดเขาไม่ให้ปัน

๏ จงเชือดให้ดีโดยสัญ ญาอย่าเกินบัญ
ญัติย่อมไม่ยอมให้ทำ

๏ แม้เชือดเลือดไหลเกินคำ นุญาตแต่กำ
หนดหยดหนึ่งอย่าให้มี

๏ ถ้าแกทำเขาถึงชี พิฆาตม้วยจักมี
มหันตโทษถึงตน

๏ ปรับเท่าผู้ร้ายฆ่าคน ให้ม้วยวายชนม์
ต้องตายตกไปตามกัน

๏ บัลทะสาว่าแล้วเหล่าบรร ดาชนพร้อมกัน
ก็แซ่สำรวลสรวลเส

๏ กิกก้องศาลาฮาเฮ เอ็ดอึงทั้งเพ
ข้างหัวข้างโห่โกลา

๏ ไซล็อกตกตลึงหนักหนา ง่าจ้องจังกา
ไม่รู้จะทำฉันใด

๏ สิ้นสติตัวสั่นหวั่นไหว กลับใจมิใจ
อ้อนอ่อนไม่กล้าผาผื้น

๏ ถ้าเช่นนั้นไซ้ไม่ขืน ขอทรัพย์เราคืน
สามพันตำลึงโดยจง

๏ บัลทะสาว่ากฎหมายคง อย่างเดิมโดยตรง
ต้องปรับกันตามสัญญา

๏ ได้แต่ทำตามกติกา จักนับเงินมา
คืนให้ไซล็อกฤๅควร

๏ สัญญากำหนดจำนวน เกินแล้วจักทวน
คืนทุนนั้นให้ไข่มี

๏ ไซล็อกได้พึ่งคดี จนใจเต็มที่
ไข่รู้จักคิดกลใด

๏ อ้างอิงต้นอันใน หน้าซีดเสียใจ
นั่งนิ่งคนึงถึงตน

๏ ที่นั้นบัลทะสาชาญกล กล่าวเกลี้ยงโดยคล
ในข้อกฎหมายบ้านเมือง

๏ ห้ามอยู่เยี่ยงนี้เนืองเนือง มิให้แค้นเคือง
อาฆาฏปองร้ายใส่กัน

๏ ห่อนให้ใครคิดฆ่าฟัน จนถึงชีวัน
ตรายมลายวายปราณ

๏ นี่ตาไซล็อกจัณฑาล ทำสัญญาพาล
จะฆ่าแอนตอนนิโอ

๏ เจ้าเล่ห์เสแสร้งโยโส มายาพาโล
ข้อนี้กผิดเหลือหลาย

๏ ปรับโทษวางบทถึงตาย ริบตามกฎหมาย

ของเมืองวินิศยังคับ

๏ ไซล็อกแพ้ความต้องปรับ จวบเจียนลมจับ

สท้านสทกตกใจ

๏ กรายไหว้วอนเท่าไรไร บัลทะสาไบ้ไข

ไม่ยอมไม่อยากไยดี

๏ ท่านท้าวเจ้าเมืองจึ่งมี มโนปรานี

ยกโทษโปรดไป่ฆ่าฟัน

๏ แต่ให้ริบทรัพย์สิ่งสรรพ์ สมบัติมาปัน

เปนสองสถานโดยตรง

๏ ส่วนหนึ่งส่งคลังคืนคง ส่วนหนึ่งนั้นจง

ทำขวัญแอนตอนนิโอ

๏ ไซล็อกเคยเปนคนโต มีทรัพย์สินโข

คราวนั้นต้องปรับยับเยิน

๏ เพราะตนคิดการเหลือเกิน จึ่งไป่เจริญ

กลับอัปรารนตน

๏ แอนตอนนิโอเปนคน ใจเผื่อแผ่ผล
ไข่คิดเขี่ยดเขี่ยนผู้ใด

๏ ได้ทรัพย์ทำขวัญเท่าไร ก็ไข่เก็บไป
เพราะคิดเมตตาอารี

๏ รู้ว่าไซล็อกนั้นมี บุตรหญิงครุณี
จึงยอมยกทรัพย์ทำขวัญ

๏ ให้บุตรหญิงไซล็อกพลัน ย่ได้เกี่ยจกัน
เพื่อความเมตตาปรานี

๏ ความเลิกแล้วกันทันที เวลาพอดี
ก็เลิกจากศาลโดยคล

๏ ต่างคนต่างกลับคืนหน สู่เย่าเรือนตน
ตำแหน่งสำนักอาไศรย ฯะ

๑๑ ๏ เวลาก็เลิกศาล ขมินานทุราไคล
ต่างคนก็ต่างไป ธุระสู่สถานเนา

๏ แอนตอนนิโอทุก ขพิบากพิบัติเบา
จากศาลสถิตย์เทา จรโดยทุรัฐยา

๏ พร้อมด้วยสหายร่วม　　จิตรบัลทะสาคลา
ตามกันจรัลปรา　　รภปองสนองคุณ
๏ แอนตอนนีโอจิน　　ตนะในมโนขุ่น
จึ่งเยือนยุบลสุน　　ทรกอบกระตัญญู
๏ ขอบใจทนายน้อย　　อนุเคราะหตนตู
ยกย่องประคองชู　　ชนมาตรมาคง
๏ หาไม่ชีวาอา　　ตมะไหนจะยืนยง
แม่นมั่นมรณปลง　　จิตรแพ้พินาศเนียร
๏ เนื้อหนังและโลหิต　　ก็จะติดสุธาเตียน
ยังแต่สมัญญ์เจียร　　จะสถิตย์มุขาขาน
๏ นับวันจะวายถา　　วรทุกทิวาการ
ไหนเล่าจะเนานาน　　คุณนี้ก็แหนงมี
๏ ว่าพลางก็นับทรัพ　　ยคำนับเพราะยินดี
เพื่อกตัตเวที　　สุจริตจะแทนคุณ
๏ เชิญรับคำนับเรา　　บริสุทธิใสสุนทร์
ท่านผู้เนกคุณ　　อุปการะตนเรา

◎ ปางบัลทะสาพึ๋ง　　ศุภอรรถกล่าวเกลา
จึ๋งตอยคดิเคา　　รพสุนทรารมณ์
◎ เราขอบมโนนัก　　บริรักษ์คุโณดม
จักอวยอำนวยสม　　บัติตอบสนองตู
◎ แต่อาตม์บเอื้อเพื้อ　　ธนะท่านเท่าเรณู
เราช่วยเพราะเอนดู　　บมิหมายอะไรได
◎ อวยเราและเราคิน　　อนุโมทนาใจ
ยลแน่มโนใน　　สัจกัตตเวทิ
◎ แท้ซื่อณสุจริต　　ปฏิกิจจการิ
รู้คุณสนองมิ　　คุณะเราก็ขอบคุณ
◎ จงนำธโนกลับ　　ฆระเก็บประกอบทุน
ก่อเกือสกุลสุน　　ทรสืบเกษมศริ
◎ แอนตอนนิโอพึ๋ง　　วจนัตถไมตริ
แห่งบัลทะสามิ　　กรุณาก็ว่าวอน
◎ โดยทางสุภาพพจน์　　มธุรสสุสาทร
สุดที่จะง้องอน　　เพราะทนายบไยดิ

◎ บัสสานิโอผู้ มิตรภาวไมตรี
วอนบัลทะสาพี่ ริยร่ำพิไรคำ

◎ พจน์พ้อพิไรไป ขมิใคร่นิยมสำ
เนียงนิ่งสนองจำ เพาะขหวังจะยินยล

◎ สองนายก็สุดวอน และทนายบรับธน
บัสสานิโอจน จิตรนิ่งคนึงตรอง

◎ จึ่งวอนประวิงว่า ผิวทรัพย์เงินทอง
ท่านไม่จำนงปอง จะประสงค์ก็ตามที

◎ อนึ่งสิ่งอะไรไร ผิวอัตระมามี
มากน้อยอนึ่งดี ผิบดีและปานกลาง

◎ เชิญท่านประสงค์สง เคราะหรับเจริญทาง
ไมตรีมิโนวาง นิจนิสนิทครัน

◎ เปนที่รฦกอา มิสสามะคีกัน
แอนตอนนิโออัน มิตรเราและเรารมย์

◎ ส่วนบัลทะสาสา ทรพึ่งก็โสมน์สม
ควรสองสหายชม ขียร่วมฤดีครอง

๏ ไป้อาจจะขัดวิง | วจนาสนองสอง
จำเปนจะจำปอง | ปฏิคัณหไมตริ
๏ เล็งเลือกสกนธ์ทั่ว | ยลถุงณมือมิ
จึ่งขอกยุบลปริ | คิดคื่ประสงค์ตน
๏ ถุงสวมณสองหัด | ถและเรานิยมยล
สิ่งอื่นอเนกนนต์ | มนะข้อยบหมายมิ
๏ ท่านจงประสิทธิ์สง | เคราะหโดยสดวกดิ
สิ่งนี้และไมตริ | อุปการะถาวร
๏ ตรายชั่วกลาปะ | อวสานนิรันดร
ไป้หน่ายสโมสร | จะสมัคสมานกัน
๏ บัสสานิโอพึ่ง | ขี่ยถ้อยแถลงพลัน
ยิ้มกริ่มกระหยิ่มสรร | พนิยมกระมลตน
๏ ถอดถุงณหัตถ์โดย | จิตรด่วนตระบัดดล
ขัดขัลทะสายล | ประวิชังคุลิมิ
๏ จึ่งขอสุวรรณแหวน | วรวงวิไลยสิ
วามวับประดับดิ | อุตมางคราคา

๏ ขัสสานิโอครั้น　สุรศัพท์สดับสา
หัสแสนจะจินดา　ดุระจนฤไทยไข
๏ จักอวยก็อั้นอัด　ผิจะขัดก็เคืองใจ
ไภยทาระทุกข์ใน　มิตรภาพจะหมองมน
๏ เกิดทุกขคือแหวน　อุระแน่นระทมทน
สองรักพะวักวน　กลนี้ก็เหลือตรอง
๏ แม้สมประสงค์มิตร　นิจะแม่นสมรหมอง
แม้ขัดสหายครอง　ยี่นุซสหายแหนง
๏ เหลือเล่หลับกล　ยลใครจะเปลื้องแคลง
อกโอ้พิบากแรง　เอะจะผ่อนไฉนดี
๏ จำกล่าวนุสนธิ์สัต　ยมะนัสสวาที
อ้าท่านก็ผู้มี　คุณะใดแสดงปาน
๏ จักจงประสงค์แหวน　ดุจนี้ก็ควรการ
จำข้อยจะค้านขาน　ศุภพจนคำควร
๏ ด้วยนี้ประวิตรวง　บมิสิทธิจำนวน
แต่เดียวณเราควร　บมิขัดมิค้านขาน

๏ นี้เปนอุทิศา ภรณังคุลีทาร
แม้เราจะรับภาร ธุระให้เห็นสม
๏ ปางขัลทะสาสรร พสดับณคารม
จึ่งกล่าวระคายคม รสคำประวิงวอน
๏ วาจาและอาไล ยพิไรยพิร์รอน
พ้อยอและง้องอน นฤสมประสงค์ใจ
๏ เดือดดาลแสดงพจน์ ปริภาษยปราไส
ลำเลิกลำภุกใน ธุระกิจจเกื้อกูล
๏ คราวทุกขสู้สง เคราะหทุกขเสื่อมสูญ
คราวสุขพิบูลย์พูล ดุจนี้ก็แหนงเรา
๏ แน่แท้มิในจง จิตรตรงสดวกเดา
ออกโอษฐอวยเคา รวะรู้กระตัญญู
๏ เดิมเราคนึงแท้ สุจริตเจริญตรู
นึกนี้ก็อดสู จิตรอาตมสาธารณ์
๏ พากย์พ้อเผดียงดัง ดุจเด็จฤดีลาญ
ครั้นแล้วทนายชาญ กลจรประจากไป

๏ แอนตอนนิโอครั้น　　สวนิตสำนวนใน
ตาลดูรกำเดาใจ　　บมิว่างระคางคำ
๏ คิดเขินระคายขุ่น　　อุระกรุ่นระกำกรำ
จำใจจำเปนจำ　　เพาะประจำก็จำจน
๏ ด้วยบัลทะสามี้　　คุณน้อเนกนนต์
ช่วยชีพประคองชน　　มิตรมาถิราเนา
๏ ควรตูจะไหว้วอน　　ขียมิตรสหายเรา
ให้ให้ประวิตรเขา　　ดุจนี้ก็คงควร
๏ คิดพลันก็พลางกล่าว　　ศุภสาระยิ้มยวน
อ้าเพื่อนผจงสงวน　　วรพักตร์ผงมชม
๏ แหวนบัลทะสาหวัง　　สิสิเน่ห์มโนรมย์
จงเห็นก็เราสม　　มนะเราฤควรรอ
๏ จงท่านประสิทธิ์สง　　เคราะห์เราประสงค์ขอ
สิ่งนี้ก็เพียงพอ　　พละเราแสวงหวัง
๏ บัสสานิโอได้　　สวนาคดิ่ดัง
นั้นเพียงจะเพิกพัง　　อุระคราถประจากกาย

๏ เกรงมิ่งพิมลทาร จะมลาญมลายวาย
รักเพื่อนและเสียดาย ขมิรู้จะทัดทาน
๏ จึงจำกระมลให้ สละใจประจากปาน
ถอดดวงฤดีดาล จรเด็ดกระเด็นทรวง
๏ พิศวงประวิตรพิศ มิตรพลางละลานลวง
ยังยืนสอื่นดวง ทหเยศพิโยคครัน
๏ แอนตอนนิโอรับ สุประวิตรสุวรรณพลัน
ดีใจก็รีบสัญ จรโดยกระบัดไป
๏ สบบัลทะสาส่ง วรแหวนณทันใด
หนุ่มน้อยทนายไน ยนะยลก็ยินดี
๏ อิ่มใจผจงรับ ก็คำนับคระไลลี
ต่างคนก็ต่างมี ประดิพัทธจินดา
๏ ต่างสมนิยมบ่ต ถนะปองภิรมยา
ลาก้นจรัลคลา จรสู่สถานตน ฯะ

๒๘ ๏ บัดข่าวหนึ่งมา กับบัลทะสา เห็นชัดบัดดล
ว่านายตัวได้ ประวิตรวิมล กลับผันพลันยล
แหวนครัดเตียโน

๏ จึ่งใคร่ใจขอ แล้วอ้อนวอนยอ ล้วนถ้อยมฤโธ
ชายนั้นใจอ่อน พึ่งวอนโดยไว หารพูดสุดโส
มนาปรานี

๏ จึ่งถอดแหวนให้ กับข่าวน้อยไป ด้วยบัลทะสาลี
ลาลาจากจร โดยยทวิถี เกษมเปรมปรีดิ์
ชื่นชมสมปอง

๏ ต่างคนต่างไป สู่เย่าเรือนไว ต่างคนต่างตรอง
ทั้งข่าวทั้งนาย สมหมายทั้งสอง เสร็จกิจคิดปอง
จากเพื่อนยทจร

๏ จากกรุงวินิศ จำนองปองจิตร สู่บ้านเบลมอน
เกษมเปรมทรวง รลวงอาวรณ์ สมมิตรสโมสร
พร้อมพร้อมเพรียงกัน

๏ โอ่อาบชลธาร ภุญช์โภชาหาร สำราญแล้วพลัน
ไต่ถามสนทนา สุขทุกข์ทุกพรรณ สำรวลสรวลสันต์
เย้าหยอกพาที

๏ ธรรมเนียมผัวเมีย สาวหนุ่มนัวเนีย ย่อมยลยินดี
จากไปไกลกลับ มาแสนเกษมศรี ต่างคนต่างมี
กระมลนนทการ

๏ เหนื่อยทุกข์ขุกเข็ญ แต่พอผาดเห็น คู่สมสงสาร
ปลักปลื้มลืมทุกข์ แสนสุขสำราญ เริงรื่นชื่นบาน
แทบทั่วตัวคน ฯะ

๑๖ ขัณนั้นสาวใช้เจ้ากล เนริสส์นฤมล
กับครัตเตียโนสวามี

๏ เลียนหลอกหยอกเย้ายวนยี ซ้อสรวลสูสี
กระเซ้ากระซิกริกเริง

๏ แย้มยิ้มเยาะหยันบรรเทิง ชวนชมชั้นเชิง
ฉอเลาะชแล่มแปมปน

๏ สาวใช้มายาพลันยล บ่พบแหวนตน
ก็กล่าวกระแหนทันที

๏ สอดถามความโดยคดี ครัตเตียโนมี
มโนตระหนกเฉาฉงน

◎ บอกกิจกำบังยุบล ชักเชื้อนเบื้อนปน
ปั้วนเบี้ยนไปมาซ้ำนาน

◎ เนริสส์เคือดดุแดดาล เอ็ดองอลมาน
ก็เกิดวิวาทวุ่นวาย

◎ ถุ้งเถิ่ยงเสิ่ยงแซ่แพร่หลาย พูดจาท้าทาย
กระทบกระเทิ่ยบเปริ่ยบกัน

◎ ปอเทิ่ยเยาวมาลย์พึ่งสรรพ์ ศัพท์แซ่แจจรร
ก็ทราบถนัดชัดความ

◎ คิดกลบี่ดกลงำงาม กลความซ้อนความ
ก็ยากที่ผู้รู้กล ฯะ

๑๔ ◎ บ่อเทิ่ยสุดาวิมลพักตร์ ยุพลักษณายล
มายากระบวนยุบลกล ก็ชำนนชำนาญเชาว์

◎ ยามสมสโมสรสมาน นฤนานมโนเนา
ภรรดาถนอมอนุชเยา วยุพาก็ปรานี

◎ เอิ่ยงอ่อนซอ้อนบวรลัก ยณพักตรผ่องศริ
สำออยซม้อยนยนะมิ่ สุมนัสประวัติชม

๏ มายายะยวนมนะวิโยค ผิวโศกก็ส่างกรม
ยิ้มพลางและเพลินมนะภิรมย์ บมิรู้จะเบื่อมน

๏ ขณะนั้นอนงค์อรคนึง ดุจพึงแสดงกล
แอบกายตระกองนยนะยล กรหัตถภรรดา

๏ ทำทีประคองกรจะจุม พิตะด้วยสิเนหา
เนตรนางซำเลืองวินิฉยา ก็ขยลวิมลแหวน

๏ จึ่งถามแถลงกิจะนุกิจ สุประวิตรสนองแทน
กายนางก็ว่างนยนะแปลน พิศเปล่าสกนธ์ยล

๏ ข้าแหนงไฉนประวิตรวง บผจงฉนิ้วดล
ฤๅหลุดและลืมสติวิกล ผิวตกบรู้ตัว

๏ ฤๅเดินจะเพลินคุริตะเร่ง บทริบเขม่นมัว
ฤๅโจรจะรานชีวะจะกลัว ธุก็ถอดและถ่ายกาย

๏ วานแจ้งณสัตยเสน่ห์ สุจริตบควรอาย
หากจริงก็จงกิจภิปราย กลเหตุโดยตรง

๏ อ้าแม่ยเปนดุจฉนั้น ธุระนี้ยควรสง
ไสยเลยแสลงจิตรอนงค์ ผิวนี้ก็จำใจ

◎ ด้วยเดิมคดีบุรพแจ้ง นุชถ้วนแถลงไข
ย่อมทราบมโนสมรใน นุชถ้วนจำนวนความ

◎ เพราะเกิดกลียุคพิบัต ติสนัดสนองตาม
คือหนุ่มชำนาญยุบลความ ธุระช่วยประคองชู

◎ จึงสฤทธิสมกมลเรา คุณะเขาอเนกดู
ไม่ให้ก็ตรองกมลดู ขมิดีฤดีเรา

◎ เพื่อกันณเหตุคระหา ชนะผู้จะดูเบา
จึงคิดประจากประวิตรเคา รวะขอบสนองคุณ

◎ ผ่ายนางสดับพจนภา สิตกอบณการุญ
จึ่งแสร้งแถลงยุบลสุน ทรดุจหวงหึงส์

◎ แน่แท้ฉนั้นนุชบ่ระจัก ยบพักจะรำพึง
โดยเขาก็เคยจิตรคนึง สุขคู่ณก่อนกาล

◎ ควรแล้วจะขอบคุณสนอง อุปการะเจือจาน
ด้วยแรมระหว่างทิวก็นาน รยะเนิ่นกำหนดวัน

◎ อกโอ้ระอาอุระจะคราก ยลยากฤไทยครัน

นึกแล้วก็อายกมลตน จิตรแสนจะสงสาร

๏ ว่าพลางก็ม่อยมุขสลด และระทดอุราราน
ตบทรวงกระศกสกลปาน จะพิลาปละห้อยครวญ

๏ บัสสานิโอทัศนเยา วอนงครัญจวน
ผิวผ่องก็หมองวิมลนวล วรพักตร์จะเผือดศรี

๏ จึ่งปลอยบประโลมสมรลัก ษณมิ่งพิมลมี
โฉมเฉกอนงคกินริ จรจากคุหาทอง

๏ อ้าแม่ยควรจะทุมะโน ปริเทวตรอมตรอง
ใช่พี่จะลวงกลประลอง และมลักมลอยโลม

๏ หวังสู่พธูสมรแต่ นุชเดียวสงวนโฉม
อ้าแม่ยควรดำริหโทม นสะทุกขเดือดแด

๏ ใช่ชารภิรมย์ดรุณอื่น บมิควรจะแหนงแหน
แม้มาตรจะเมื่อมรณแปร ภพล่วงบลืมนาง

๏ จงเชื่อณเนื่อสัตยพี่ ผิวนีเสน่หวาง
เป่นหนึ่งมโนเถอะนะบพราง อรจงประจักษ์ใจ

๏ นางฟังก็แสร้งอระสอน ชลเนตรนองไหล
อ้าพ่อยควรกลพิไร พจนาดถกล่าวเกลา

๑ อนึ่งธรรมดาบุรุษเล่ห์　กลล้วนฉลาดเชาวน์
สัตรียตรองกมลเฉา　จิตรโฉดก็ชวนพึ่ง

๏ หลงใหลละเลิงมธุรสุน　ทรชิวหชายหวัง
ถือแท้ยตรองวิมุติกัง　ขก็คงจะหลงลม

๏ เปนหญิงนิยากกมลแท้　ผิวต้องบุรุษชม
เฉกบุษผเกสรระบม　ตำนิด้วยภมรตอม

๏ นับวันจะโรยรสสุคน　ธจรุงจะแรมหอม
มิแต่จะตกคะมุกคะมอม　ยลดายฉมามูล

๏ ตั้งแต่จะเศร้าสิริทราม　สิริรูปจะซูบสูญ
แม้ลาญมลายชนมพูล　สุขกว่าจะทรงอาย

๑ อ้อนพลางก็ผลักกรสลัด　และตระบึดตระบ่องกาย
ข่วนค้อนชำเลืองนยนะพราย　ชลจักษุธารา

๑ โอ้โอ๋อนงคยมิควร　ปริเทวโหยหา
พักตร์ผ่องจะเผือดพรรณพิกา　รพิกลระคนหมอง

๏ เชื่อหน่อยเถอะแม่ผิวจะหมาง　อรพางคเพียงพอง

แม้แม่จะโศกสุชลนอง　ชีวพี่ก็คงลาญ

◎ อยู่ไปก็ป่วยกิจณชี้ พิตเปล่าบเปนการ
พาที่แถลงก็นฤสาร อประโยชนตนตู

◎ อ้าพ่อบควรชิวมลาย ผิจะวายก็ตรองดู
เห็นควรก็ควรสินะพธู บมิทัดมิทานคำ

◎ เออเอ่อนิใครและนะจะเชื่อ ผิวพี่ประทุษฐ์ทำ
เท็จจริงก็จนหทยดำ ริหรู้มโนกัน

◎ ช้าก่อนสิพ่อผิวจะวาย ชนมามะเมอผั้น
หลับแล้วก็ตื่นนิทรบรร ลยแล้วจะลับนาน

◎ อ้าอ้ายุพาพจนนี้ บมิควรจะไขขาน
คมศรจะเสียบอุระบปาน จิตรเจ็บเพราะคำคม

◎ หากทรวงจะโทรมพิศมด้วย วณโรคระบมกรม
แสนเท่าบเทียบอุระระทม มนะทุกขทับใจ

◎ เชิญเนาเถอะโฉมวรเฉลิม มนะพี่จะลาไป
โดยกรรมเพรงอุปนิไส ยอุบัติบันดาล

◎ นางฟั้งก็เศร้ากมลโศก และวิโยคอุราปาน
ใครลักและควักหทยฝาน อุระมังสจากกาย

๏ จึ่งกล่าวประชดพจนแสร้ง กลแกล้งภิเปรยปราย
อ้างเหตุวิวาทะอธิบาย บริภาษนานา

๏ ทั้งสองก็แซ่กลหะเหตุ สุรด้วยวิวาทา
ถุ้งเถียงและเกี่ยงวจนสา หลอิงคนึงกัน ฯะ

๒๑ ๏ คาบนั้นแอนตอนนิโอครัน สวนะยุบลอัน
กล่าวคดิสรร พอาดูร

๏ แจ้งแล้วไขนานสนองมูล กิจพจนนุกูล
โดยประสิทธิ์พูล บำเหน็จความ

๏ แต่เดิมจนคลวสานตาม สัตยนุสจลาม
เล่าตลอดยาม วิโยคยาก

๏ โดยเรื่องมิทุกขลำบาก สุจริตบริจาค
เผยวจีพาก ยพาที

๏ เราขอรับเปนพยานมิ มนะสิสจก็ปรีดี
เปรมฤดีดี กระมลยล

๏ แม้ไม่ขจริงดุจนิพนธ์กล ทุจริตอกุศล
กรรมปุเรชาติดล ณเราพลัน

๏ ข้อนี้ไข้ควรระแวงฉัน ทกิจประทุษบรร
จบประจวบวัน ชีวาวาง

๏ ทีนั้นปอเทียสดับพลาง สุจริตมนะนาง
จึ่งแสดงวาง ประวิตรพลัน

๏ ต่างคนต่างแลตลึงกัน ทศนะประวิตรตัน
ทรวงมหัศจรร ยจินต์จน

๏ อายแอบผินพักตรเวียนวน พิศนยนะฉงน
พลางชำเลืองนน ทการใจ ฯะ

๒๘ ๏ ปริติฤดี ต่างคนต่างมี มิตรจิตรพิสมัย
สมัครักกัน รักกลยลใน มายาปราไส
ประสิทธิสมบูรณ์

๏ สำรวลสำราญ สำเร็จเสร็จการ เสร็จกลอนุกูล
ประกอบกอบเกิด ประเสริฐเพิ่มพูล เพิ่มภพนับหนุน
นิจเนืองเพื่องฟู

๏ ฟูเพื่องเลื่องฦๅ เลื่องเล่าข่าวคือ ข่าวคำกราวกรู
เกริ่นสมสมสอง สองสมชมชู ชมชื่นคนดู
ดในยนาร

๏ สรรเสริญสหาย สองชมแยบคาย เล่ห์กลสัตริ
สัจตรองปองชอบ ปวงช่วยด้วยดี ด้วยดลพันชี่
พิตคิ้นคงตน ฯะ

๑๖ ๏ สองชายสองชอยสองชน เสียกลรู้กล
มายาบ่ญญานาริ

๏ รู้เท็จรู้แท้รู้ที คิดดูคดี
ก็ควรก็ขอบใจครัน

๏ ปลอมพวกปลอมเพศปลอมพรรณ แปลงสีแปลงสัน
ก็แปลกก็เปลี่ยนเพียนตน

๏ ลอบค้อมลอบเดินลอบคล เบี่ยงคิดเบือนคน
บังคับบังควรคมคำ

๏ ยึดเงื่อนยึดเงาปกงำ คิดแทนคิดทำ
ก็ถูกก็ถ้วนควรการ

๏ ผู้เดียวผู้ใดไป่ปาน ชำนิชำนาญ
ระบิลระบอบชอบเชิง

๏ บรรเทืองบันเทาบรรเทิง บันฦๅบรรเลิง
บรรเลงแถลงสัตยา

๏ จบเรื่องเนื่องพจสุภา สิตกล่าวพรรณา
เปนนิติสาสนสาธารณ์ ฯะ

๑๔ ๏ หญิงชายประชุมชนแสวง มิตรภาพเจริญการ
ซื่อสัตย์สโมสรสมาน สุจริตณไมตรี

๏ คือกายและใจพจนสุน ทรตรงสดวกดี
ต่อหน้าและลับบี่ฐิบมิ่ กลเล่ห์กลับกลาย

๏ ควรเคียงเขนยนิทรร่วม คฤหาสน์ประจวบวาย
อนึ่งมิตรจะช่วยสกลกาย อุปถัมภตามกาล

๏ เปนทุกขพาหิรระคน ดลแท้กำเดาดาล
เพื่อนนั้นก็ผ่อนทุขรำคาญ ขมิตกระทำตน

๏ แม้ใครประกอบณทุจริต กิจผิดทำลายผล
ถึงเพื่อนจะเปนอิศรชน ก็บอาจจะชุบชู

๏ ใครใดประพฤติทุสประกอบ กิจนั้นก็เฟื่องฟู
โดยมากและน้อยวินิฉดู ดุจฉายณกายตน

๏ เปนคนทุคนธมลโทษ ผิ่วติดประกิจยล
ควรเปลื้องสลัดรชสกน ธประจงประจากพลัน

๏ รุงรังณโรคะทุจริต ดุจพิษพยาธิ์พัน
เกลียดยาก็ยากกมลฉัน ทจะหายเพราะเหตุใด
๏ กอบชั่วนิยากมนะแสวง พสุธาจะอาไศรย
นอนนั่งระวังอุตมไภย ทิศทั่วยว่างวาง
๏ ปานโกกิลานยนะคอย ยลหลบธนูพลาง
หาสิ่งสบายตำบลทาง ทิศเที่ยวก็กันดาร
๏ แม้นตนสุคนธศุภนาม รสโอชวิเวกหวาน
อัชฌาสยาหทยปาน พลเพื่อนพเนจร
๏ วาจาประดุจสถลเถื่อน อุชุมารคสิ่งขร
อนึ่งศิลป์ศาสตรธิกบวร ดุจเครื่องประดับพราย
๏ แม้ไข้ฉนั้นประดุจอา วุธคมก็สมหมาย
ชูหน้าสง่าสกลกาย ชนชมนิยมยิน
๏ ข้อหนึ่งบควรกิจประมาท มนะชนกยั้ยจินต์
เปรียบปานศิลาณชลสิน ธุซำลักณปลักแปลง
๏ เงือดค้อนกระทุ่มอยะกระทบ ผิถนัดกำลังแรง

คงเกิดประกายถกลแสง อคนิสว่างหน

๏ ปัญญาคเนมนุษยาก　　เพราะบรู้จะหยั่งยล
หญิงชายอุบายกมลกล　　ผิก็ยากจะหยั่งกัน

๏ ผู้ใหญ่และเด็กครุณมัช　　ฌิมพรรษสบสรรพ์
ปัญญาวิชาสรณอัน　　จิตรคิดก็คงมี

๏ ควรมานคนึงนฤประมาท　　ฤประเมินเจริญศรี
เจริญสุขสวัสดิ์สิริทวี　　คุณเลิศประเสริฐครัน

๏ สมญาถิกาจริยกล่าว　　บทร่ำนิพนธ์ฉันท์
เวนิศวานิชก็ยรร　　ลุคดีแสดงมา

๏ สำเนานิทานวจนะนี้　　นฤใช่สยามภา
ษาแปลยุโรปกิรสา　　ธกะเพื่อประโยชน์สาร

๏ บรรเลงชเลงลักษณกลอน　　เสนาะสุนทราการ
จำลองและลงวชิรญาณ　　สฤษดิ์โดยพยายาม

๏ ข้าขอสโมสรภิรมย์　　พรสุทธิ์พิเศษงาม
ทุกเทพและท้าวสกลนาม　　กรทั่วทิศาดล

๏ เชิญเอื้ออำนวยสิริสวัส　　ดิพิพัฒมงคล
สรรพสิ่งเกษมศุภวิมล　　สุขแผ้วนิรันต์พาล

๏ บำบัดพิบัติอุปัติทุก ขพยาธิสาธารณ์
จงปราศนิราสภยพิการ จตุพิธพาธา
๏ จงเนามโนตมะพิสุท ธิพิเศษปัญญา
สันดานประกอบสุกรุณา และกตัญญุขันติ
ใจมั่นณสัตยสุจริต อธิกัตตเวที่
อนึ่งกล่าวกระแสงสรวจี ก็เสนาะณกังวาล
๏ โสตสกถะเมญูนยนะจง บริสุทธิเอาธาร
อย่าให้ประกอบวิกลการ สรีรางคนานา
๏ เสร็จสิ้นสำนวนวจนะกลอน อนุสนธิสารา
โดยพากยสุนทรสุภา สิตควรคนึงจำ
๏ หากเพี้ยนสุภาพจนใด ผิวขาดและเกินคำ
ควรส่ำกระวีทศนะดำ ริหช่วยผจงแปลง
๏ ตัดเติมและตกรจนะแต้ม จิตรอย่าระแวงแหนง
เฉกเจิมแจะจันทนแสดง พรให้เจริญรมย์
๏ เพื่อเป่นวราภรณโส ภประดับสโสตสม
ปานกล่อมประโคมกมลดม สุขแสนเกษมใจ ฯะ